

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет міжнародних відносин і права

Кафедра права

ЗТВЕРДЖУЮ
Декан факультету міжнародних відносин і права

Віталій ТРЕТЬКО

« » вересня 2023 року

СІЛАБУС

Навчальна дисципліна Господарське право України

Освітньо-професійна програма Право

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Загальна інформація

Позиція	Зміст інформації
Викладач(і)	Присяжнюк Михайло Петрович
Профайл викладача	https://pravo.khmnmu.edu.ua/professorsko-vykladatskyj-sklad/
E-mail викладача(ів)	prysyazhnyukmp@ukr.net
Контактний телефон	заповнюється за домовленістю
Сторінка дисципліни в ІСУ	https://msn.khmnmu.edu.ua/course/view.php?id=6074
Консультації	Очні: згідно розкладу; онлайн: за необхідністю та попередньою домовленістю

Характеристика дисципліни

Статус дисципліни	Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг		Кількість годин						Курсовий проект	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
				Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття					Самостійна робота, в т.ч. ІРС			залік	іспит
						Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття					
О	Д	3	5	5	150	68	34			34	82			+	

Анотація дисципліни

Навчальна дисципліна «Господарське право України» є дисципліною професійної підготовки фахівців освітнього рівня «бакалавр» за спеціальністю 081 «Право» за освітньо-професійною програмою «Право». Дисципліна викладається для студентів денної форми навчання юридичної спеціальності. Її вивчення обумовлене необхідністю формування системних знань у сфері правового регулювання господарської діяльності. В рамках цієї навчальної дисципліни передбачається вивчення усієї сукупності господарських правовідносин між суб'єктами господарювання, що регулюються господарським законодавством України. Навчальна дисципліна поєднує теоретичні основи, законодавче регулювання та практичні проблеми господарського права України. При викладанні дисципліни використовуються лекції з використанням методів проблемного навчання та візуалізації. Також передбачені семінарські заняття, поєднані із розв'язанням ситуаційних вправ та дискусій. Важливим компонентом навчального процесу є самостійна робота студентів (індивідуальні завдання), яка полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу, підготовці до семінарських занять, тестування, контрольної роботи, виконанні індивідуальних завдань, а також підготовці до підсумкового контролю.

Пререквізити: теорія держави і права, цивільне право України; **кореквізити:** фінансове право України, господарське процесуальне право України, навчальна практика.

Мета і завдання дисципліни

Мета дисципліни. Формування особистості фахівця з достатніми практичними навичками у сфері правового регулювання господарських правовідносин, правового статусу суб'єктів господарських відносин.

Завдання дисципліни. Формування знання та розуміння предметної області та професійної діяльності; знання й розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права у сфері діяльності суб'єктів господарювання, основ правового регулювання обігу публічних грошових коштів у сфері господарської діяльності; здатності до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності; здатності до консультування з господарсько-правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації; здатності застосовувати на практиці методику проведення переговорів, а також третейських та інших засобів вирішення господарських спорів.

Очікувані результати навчання

Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: **уміти** проводити збір й інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел щодо правового регулювання відносин у сфері бізнесу; **формувати** власну позицію по їх практичному застосуванню; **демонструвати** необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм господарського права, які стосуються правового регулювання господарських правовідносин, в тому числі сфери бізнесу; **застосовувати** набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки; **готувати** проекти необхідних документів застосування норм господарського права відповідно до різних правових ситуацій; **надавати** консультації щодо можливих господарсько-правових способів захисту прав й інтересів клієнтів бізнес-структур у різних правових ситуаціях; **надавати** методичну і практичну допомогу під час реалізації проектів та програм, планів і договорів бізнес-структур.

Тематичний і календарний план вивчення дисципліни

№ тижня	Тема лекції*	Тема семінарського заняття*	Самостійна робота студентів		
			Зміст	Го д.	Література
1	2	3	4	5	6
1	Загальна характеристика господарського права та господарського законодавства	Загальна характеристика господарського права та господарського законодавства	Підготовка до семінарського заняття за темою №1: - опрацювання лекційного матеріалу (лекція №1); - вивчення нормативно-правових актів до теми №1.	5	[1; 2, с.19-28; 3; 4, с.13-25]
2	Господарська діяльність	Господарська діяльність	Підготовка до семінарського заняття за темою №2: - опрацювання лекційного матеріалу(лекція №2); - вивчення нормативно-правових актів до теми №2.	5	[1; 2, с.19-44; 3; 4, с.26-59]
3	Господарські правовідносини	Господарські правовідносини	Підготовка до семінарського заняття за темою №3: - опрацювання лекційного матеріалу (лекція №3); - вивчення нормативно-правових актів до теми №3	5	[1; 2, с.29-39; 3; 4, с.20-23]

4	Суб'єкти господарської діяльності	Суб'єкти господарської діяльності	Підготовка до семінарського заняття за темою №4: - опрацювання лекційного матеріалу (лекція №4); - вивчення нормативно - правових актів до теми №4; підготовка до контрольної роботи за темами №1-3	5	[1; 2, с.82-156; 3; 4, с.115-140]
5	Реєстрація суб'єктів господарювання	Реєстрація суб'єктів господарювання	Підготовка до семінарського заняття за темою №5: - опрацювання лекційного матеріалу (лекція №5); - вивчення нормативно -правових актів до теми №5	5	[1; 2, с.178-227; 3; 4, с.]
6	Майнова основа господарювання	Майнова основа господарювання	Підготовка до семінарського заняття за темою №6: - опрацювання лекційного матеріалу (лекція № 6); - вивчення нормативно -правових актів до лекції №6	5	[1; 2, с.310-345; 3; 4, с.199-218]
7-8	Господарські зобов'язання	Господарські зобов'язання	Підготовка до семінарських занять за темою №7: - опрацювання лекційного матеріалу (лекція №7); - вивчення нормативно -правових актів до теми №7	10	[1; 2, с.378-432; 3; 4, с.287-314]
9-10	Правове регулювання відновлення платоспроможності банкрутства	Правове регулювання відновлення платоспроможності банкрутства	Підготовка до семінарських занять за темою №8: - опрацювання лекційного матеріалу (лекція № 8); - вивчення нормативно -правових актів до теми №8;	10	[1; 2, с.249-308; 3; 4, с.335-388]
11	Господарсько-правова відповідальність	Господарсько-правова відповідальність	Підготовка до семінарського заняття за темою №9: - опрацювання лекційного матеріалу (лекції №9); - вивчення нормативно -правових актів до теми №9; - підготовка до тестового контролю за темами №7-8	5	[1; 2, с.434-462; 3; 4, с.315-334]

12	Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності	Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності	Підготовка до семінарського заняття за темою №10: - опрацювання лекційного матеріалу (лекція №10); - вивчення нормативно-правових актів до теми №10; - підготовка до захисту індивідуального завдання	5	[1; 3; 4, с.586-606]
13	Правове регулювання господарсько-торговельної діяльності	Правове регулювання господарсько-торговельної діяльності	Підготовка до семінарського заняття за темою №11: - опрацювання лекційного матеріалу (лекція №11); - вивчення нормативно-правових актів до теми №11; (лекція №11); - вивчення нормативно-правових актів до теми №11.	5	[1; 3; 4, с.388-414]
14	Правове регулювання будівельної діяльності	Правове регулювання будівельної діяльності	Підготовка до семінарського заняття за темою №12: - опрацювання лекційного матеріалу (лекція №12); - вивчення нормативно-правових актів до теми №12	5	[1; 2, с.; 3; 4, с.482-488]
15	Правове регулювання сільськогосподарської діяльності	Правове регулювання сільськогосподарської діяльності	Підготовка до семінарського заняття за темою №13: - опрацювання лекційного матеріалу (лекція №13); - вивчення нормативно-правових актів до теми №13;	5	[1; 3; 4, с.415-448]
16	Правове регулювання інвестиційної діяльності	Правове регулювання інвестиційної діяльності	Підготовка до семінарського заняття за темою №14: - опрацювання лекційного матеріалу (лекція №14); - вивчення нормативно-правових актів до теми №14	5	[1; 3; 4, с.488-497]
17	Правове регулювання економічної конкуренції	Правове регулювання економічної конкуренції	Підготовка до семінарського заняття за темою №15: - опрацювання лекційного матеріалу (лекція № 15); - вивчення нормативно-правових актів до лекції №15	2	[1; 2, с.45-88; 3]
			Всього за семестр	82	

Примітка. * Лекції і семінарські заняття проводяться щотижня по дві години

Політика дисципліни

Організація освітнього процесу з дисципліни відповідає вимогам положень про організаційне і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, освітній програмі та навчальному плану. Студент зобов'язаний відвідувати лекції і семінарські заняття згідно з розкладом, не запізнюватися на заняття, домашні завдання виконувати відповідно до графіка. Пропущене заняття студент зобов'язаний опрацювати самостійно у повному обсязі і відвітати перед викладачем не пізніше, ніж за тиждень до чергової атестації. До семінарських занять студент має підготуватися за відповідною темою і проявляти активність. Індивідуальна робота кожного студента є необхідним елементом самостійної роботи. Виконуючи індивідуальну роботу з дисципліни, студент має дотримуватися політики доброчесності. Значення індивідуальної роботи полягає у заохоченні студентів до аналізу нормативно-правових актів, активної творчої роботи з опрацюванням рекомендованої літератури; вироблення у майбутніх спеціалістів практичних навичок застосування норм чинного законодавства. Індивідуальна робота передбачає підготовку завдання у формі презентації з обраної студентом тематики господарсько-правового регулювання. Вимоги до виконання індивідуальних завдань закріплені робочою програмою дисципліни. У разі наявності плагіату він отримує незадовільну оцінку і має виконати завдання за новою темою.

Набутті знання з дисципліни або її окремих розділів у неформальній освіті зараховуються відповідно до Положення про порядок визнання і зарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ (вебсайт Університету (<https://khmnu.edu.ua>): розділ «Нормативні документи», рубрика – «Положення», сторінка – «Положення про організацію освітньої діяльності»).

Критерії оцінювання результатів навчання

Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за **чотирибальною** шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих **позитивно** з урахуванням коефіцієнта вагомості. При оцінюванні знань студентів використовуються різні засоби контролю, зокрема: засвоєння теоретичного матеріалу з тем перевіряється усним опитуванням, письмовим опитуванням (тестування), контрольною роботою; якість виконання, набуття теоретичних знань і практичних навичок перевіряється шляхом розв'язання практичних завдань та веденням дискусій під час усного опитування, виконанням самостійної роботи (виконання та презентація індивідуального завдання), а також виконанням курсової роботи. Оцінка, яка виставляється за семінарське заняття, складається з таких елементів: знання теоретичного матеріалу з теми; вміння студента обґрунтувати прийняті рішення та розв'язувати практичні завдання; своєчасне виконання домашніх завдань з теми. У випадку, коли студент не виконав індивідуальний план з дисципліни у заплановані терміни без поважних причин, то під час відпрацювання заборгованості при позитивній відповіді йому виставляється мінімальна оцінка „задовільно”.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів денної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота			Самостійна, індивідуальна робота	Семестровий контроль, залік
Семінарські заняття	Контрольна робота (КР)	Тестовий контроль (ТК)	Індивідуальне завдання (ІЗ)	Залік (за рейтингом)
Усне опитування (обов'язковий мінімум оцінок – 6)	КР	ТК	ІЗ	
0,6	0,1	0,1	0,2	

Оцінювання тестових завдань

Тестове завдання для кожного студента складається з десяти тестів, кожен з яких оцінюється чотирма балами. Максимальна сума балів, яку може набрати студент, складає 40. Оцінювання здійснюється за чотирибальною шкалою. Відповідність набраних балів за тестове завдання оцінці, що виставляється студенту, представлена у нижченаведеній таблиці.

Сума балів за тестове завдання	1 – 10	11-20	21-30	31-40
Оцінка за 4-бальною шкалою	2	3	4	5

Якщо відповідь на тестове завдання має 2-3 правильних значення, а студент вказав частину з них, то сума балів у цьому випадку буде пропорційна кількості правильних відповідей. Наприклад, у тесті є три правильних відповіді, а студент вказав лише дві з них, тоді він отримує за тестовезавдання два бали з трьох. На тестування відводиться 15 хвилин. Правильні відповіді студент записує у талоні відповідей. При цьому усі графи для відповідей повинні бути заповнені цифрами, що відповідають вірним, на погляд студента, відповідям. Через 15 хвилин студенти здають викладачу завдання з талонами відповідей. Викладач на наступному занятті оголошує результати тестування. При отриманні негативної оцінки тест слід перездати до терміну наступного контролю.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ECTS	Інституційна шкала балів	Інституційна оцінка	Критерії оцінювання	
A	4,75-5,00	5	Зараховано	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навичок.
B	4,25-4,74	4		Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками.
C	3,75-4,24	4		Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками.
D	3,25-3,74	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією.
E	3,00-3,24	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00-2,99	2	Незараховано	Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00-1,99	2		Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни.

Питання для підсумкового контролю з дисципліни

1. Поняття господарського права. Співвідношення господарського з іншими галузями права.
2. Предмет, метод, принципи правового регулювання господарського права.
3. Поняття, ознаки та види господарських правовідносин.
4. Підприємництво: поняття, ознаки, класифікація. Сутність підприємництва в економічній теорії.
5. Господарська некомерційна діяльність як предмет регулювання господарського права: поняття, суб'єкти, значення.
6. Наука господарського права.
7. Поняття і загальна характеристика джерел господарського права.
8. Система господарського законодавства. Проблеми розвитку і вдосконалення господарського законодавства.
9. Загальна характеристика Господарського кодексу України. Спори навколо кодифікації господарського законодавства.
10. Методи та форми державного регулювання господарських відносин.
11. Поняття та принципи державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності.
12. Поняття, заходи державного контролю та нагляду за господарською діяльністю.
13. Правила і підстави проведення планових та позапланових перевірок фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання.
14. Способи та форми підтримки малого підприємництва.
15. Поняття та складові легалізації суб'єктів господарювання.
16. Загальна характеристика державної реєстрації, поняття, цілі та принципи.
17. Установчі документи юридичних осіб.
18. Порядок державної реєстрації змін до установчих документів юридичних осіб.
19. Підстави та порядок припинення діяльності юридичних осіб.
20. Підстави та порядок припинення фізичних осіб-підприємців.
21. Поняття, строки та порядок видачі ліцензії.
22. Підстави відмови у видачі ліцензії.
23. Поняття, види патентування і види діяльності, що підлягають патентуванню.
24. Дозвільна система у сфері господарювання.
25. Поняття, ознаки та види суб'єктів господарського права.
26. Поняття підприємства як самостійного суб'єкта господарювання та його види.
27. Правовий статус фізичної особи-підприємця.
28. Відособлені підрозділи суб'єктів господарювання, поняття, повноваження.
29. Правовий статус державних комерційних підприємств.
30. Правовий статус казенних підприємств.
31. Правовий статус, види та порядок утворення акціонерного товариства.
32. Правовий статус та порядок утворення товариства з обмеженою відповідальністю та товариства з додатковою відповідальністю.
33. Господарські об'єднання – поняття, види, специфіка.

34. Холдингові компанії та дочірні підприємства.
35. Кредитні спілки та інші фінансові установи у сфері господарювання.
36. Загальна характеристика та функції торгівельно-промислових палат.
37. Право власності - основне речове право у сфері господарювання: поняття та зміст.
38. Право господарського відання та оперативного управління.
39. Правовий режим та види цінних паперів у господарській діяльності.
40. Поняття та види господарських зобов'язань.
41. Підстави виникнення та припинення господарських зобов'язань.
42. Забезпечення виконання господарських зобов'язань.
43. Поняття та ознаки господарсько-правової відповідальності.
44. Склад господарського правопорушення.
45. Загальна характеристика форм господарсько-правової відповідальності.
46. Стягнення збитків як основна форма господарсько-правової відповідальності.
47. Штрафні санкції в сфері господарювання: поняття та особливості у порівнянні з загальною цивільною неустойкою.
48. Оперативно-господарські санкції, їх види та порядок застосування.
49. Поняття та порядок застосування адміністративно-господарських санкцій.
50. Загальна характеристика законодавства про захист економічної конкуренції.
51. Поняття та ознаки монопольного (домінуючого) положення на ринку.
52. Відповідальність за порушення законодавства про захист економічної конкуренції: види санкцій та порядок їх застосування.
53. Поняття недобросовісної конкуренції.
54. Загальна характеристика видів недобросовісної конкуренції.
55. Неправомірне зібрання, розголошення і використання комерційної таємниці.
56. Види санкцій за порушення законодавства про захист від недобросовісної конкуренції та порядок їх застосування.
57. Принципи комерційного розрахунку та власного комерційного ризику у господарській діяльності.
58. Історія виникнення та поняття неплатоспроможності та банкрутства.
59. Основні суб'єкти та стадії провадження у справі про банкрутство.
60. Поняття та функції юридичної служби на підприємстві.

Рекомендована література

Основна література

1. Господарський кодекс України від 16. 01.2003 р. № 436-IV . Відомості Верховної Ради України. 2003. № 18. Ст.144.
2. Господарське право України. Загальна частина: підручник; за заг. ред. Г. В. Смолина. Львів: ЛьвДУВС, 2017. 484 с.
3. Конституція України: прийнята 28 червня 1996 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення 1 вересня 2023 р.).
4. Щербина В.С. Господарське право: підручник. 6-те вид., перероб. і допов. К.: Юрінком Інтер, 2013. 640 с.

Додаткова література:

5. Кодекс з процедур банкрутства від 18 жовтня 2018 року № 2597-VIII. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2019. № 19. Ст.74.
6. Про господарські товариства: Закон України від 19 вересня 1991 року № 1576-XII. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1991. № 49. Ст.682.
7. Про акціонерні товариства: Закон України від 17 вересня 2008 року № 514-VI. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2008. № 50-51. Ст.384.
8. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 6 лютого 2018 року № 2275-VIII. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2018. № 13. Ст.69.
9. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань: Закон України від 15 травня 2003 року № 755-IV. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2003. № 31-32. Ст.263.
10. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12 липня 2001 року № 2664-III. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 1. Ст. 1.
11. Про страхування: Закон України від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР (в редакції Закону від 04.10.2001 р. № 2745-III). Відомості Верховної Ради України. 2002. № 7. Ст. 50.
12. Про платіжні системи та переказ грошей в Україні: Закон України від 05.04.2001 р. №2346-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 29. Ст.137.

13. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 12.07. 2000 р. №2121-III. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 5 – 6. Ст.30.
14. Про валюту і валютні операції від 21 червня 2018 року № 2473-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2018. № 30 Ст.239.
15. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. Офіційний вісник України. 2003. № 11. Ст.461.
16. Про міжнародний комерційний арбітраж: Закон України від 24 лютого 1994 р. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 25. Ст. 198.